

INGER LINDAHL

Sigis iš „z“ raidės

Toks yra Sigis

Bjorklundų šeima gyvena Masthugete, pačioje kalno viršūnėje, ten, kur yra 85-ojo autobuso galinė stotelė. Šalia namo – Slotskūgeno parkas ir Edledameno tvenkinys, Observatorija ir slaptieji kaubojų kalnai. Savaime suprantama, Bertiliui ir Sigiui neleidžiama vieniems eiti prie Edledameno tvenkinio, nes jie dar per maži. Be to, jų mama bijo vandens. Sigis vandens nebijo, tačiau bijo aukščio, dantų gydytojų, kraujo ir dar turi kai kurių kitų baimių.

Jaunylis brolis nebijo nieko. Anei truputėlio. Bet jis yra mėtymo asas. Jei Bjorklundų šeimos namų langas atviras, kaimynai dėl saugumo eidami pro šalį paprastai daro lankstą per veją, nes pro Bjorklundų langą gali išlėkti skraidančios lėkštės, taip, ir skraidantys puodeliai, jei jau apie tai prakalbom. Bertilis išmėtė pro langą beveik visą mamos arbatos servizą. Bet mama ant jo jau nebepyksta. Tai juk vis tiek nepadeda.

– Vieną dieną jis liausis mėtęs, – sako ji. – Laikui bėgant tokie dalykai savaime praeina.

Nors tėtis nėra dėl to toks tikras.

– Yra tokių, kurie nesiliauja visą gyvenimą, – sako jis susirūpinęs.

Liepos 18-ąją Sigiui sukaks šešeri. Jei šventi gimtadienį liepą, esi gimęs po Vėžio ženklui. Vėžiai gal ir gerai, bet Sigis daug mieliau norėtų būti mėšlavabaliu. Mėšlavabalis – jo mėgstamiausias slaptas vabalas. Sigis myli vabalus ir kitus mažus padarėlius. Mama siunta, kad jo kelnės nuolatos būna išterliotos žemėmis ir žole.

– Ar tu būtinai turi nuolatos šliaužioti ir ropoti? Ar negali vaikščioti stačias kaip visi žmonės? – niurna ji.

Tarytum būtų įmanoma pamatyti vabalus vaikščiojant aukštai iškėlus galvą.

– Tuomet būk paukščių stebėtoju! Juk tai daug įdomiau nei seni šlykštūs vabalai.

Sigis nieko neatsako. Tylėdamas spūdiną lauk. Sigis supranta, kada beprasmiška ginčytis su mama. Gana dažnai beprasmiška. Bet kartais jos balsas toks šiltas ir akys žiba. Tada Sigis naudojami proga ir nesustodamas pasakoja apie gyvenimą ten

apačioje, ant žemės. Mama įdėmiai klausosi. Ji supranta, kad sūnus – didis Liliputų šalies atradėjas. Ir ji užsikrečia jo entuziazmu.

– Kaip šaunu, kad tiek daug iš tavęs sužinau apie tavo padarėlius, – nuoširdžiai sako ji. – Aš juk nieko apie tai nenutuokiu.

– Tai todėl, kad tu nepasilenki žemyn, – sako Sigis. – Reikia pasilenkti, kitaip nieko nepamatysi.

– Žinai ką, Sigi? Manau, kad to nepakanka, – sako mama. – Turbūt reikia turėti ir pincetines akis, tokias, kaip padarėlių. O tavo akys tokios. Labai jau ypatingas akis turi.

Sigis tik gūžteli pečiais. Padarėliai ir pincetinės akys. Mama niekada neišmoks, kad tai vadinama vabalėliais ir facetinėmis akimis. Bet tai jo netrikdo. Jis toks laimingas, kad mama klausosi jo susidomėjusi.

Yra tik vienas dalykas, kurį Sigis mėgsta taip kaip vabalėlius. Ogi raidės. Dėl šio Sigio pomėgio mama niekada nesiskundžia, nes kelnių keliai nebūna išstepti žemėmis. Sigis gali ilgai sėdėti ir stebeilyti į raides. „Jos tokios gražios“, – svarsto jis. Jį žavi raidžių forma. Jis dažniausiai vedžioja jų linijas smiliumi, kad išmoktų pajusti. Kartais jis pašvilpauja jų formą. Labiausiai jam patinka raidė „z“.

– ZZZZZZė. Zėėėė.

Ji skiriasi nuo kitų raidžių. Ją pamatęs tarsi šokteli. Absoliučiai ypatinga raidė. Sigiui patinka tai, kad ji reta. Labiausiai jis norėtų įrašyti ją į Raudonąją knygą ir pasilaikyti tik sau. Turėti nuosavą raidę.

Sigis kolekcionuoja „z“ raides. Jis iškerpa jas iš žurnalų, kuriuos randa namuose. Tada susideda jas į savo juodą medinę dėžutę, išmargintą figūrėlėmis.

Labiausiai Sigis bijo, kad vieną vėjuotą rudens dieną Bertilis išmes dėžutę pro langą, visos jo „z“ raidės išskris ir bus nublokštos vėjo. Todėl jis padeda medinę dėžutę ant aukščiausios savo kambario lentynos, ten, kur jos nepasiekia viską mėtančios Bertilio rankos.

Ne taip jau lengva rasti „z“ raidžių žurnaluose. Daugiausiai jis jų randa tėčio žurnale „Mes automobilininkai“. Nors tėčiui nepatinka, kai jie iškarpomi. Jis kaupia žurnalus, kad galėtų juos kelis kartus perskaityti. Todėl Sigis turi būti atsargus.

– Sigi! Dar bent kartą rasiu žurnale Ma-da, nejuokais supyksi! – burnoja jis.

Jis kiek smulkmenišką dėl tų savo Mazdų, tėtis... Bet ne viskas taip baisu, kaip atrodo. Tėtis retai rimtai supyksta. Blogiau su mama. Ji iškart supyktų, jei tik rastų iškarpytus savo žurnalus. Bet, laimė, ji retai kada pastebi, kad juose yra skylių. Kartą Sigis neatsiklausęs iškirpo tris „z“ raides iš mamos žurnalo. Tris „z“ iš to paties puslapio! Tačiau mama ramiausiai sau skaitė toliau. Ji nieko nepastebėjo! Mama ir Sigis į viską žiūri skirtingai.

Sigis turi 123 „z“ savo medinėje dėžutėje. Turėjo 124, bet vieną įklijavo atgal į tėčio žurnalą. Tėvelis juk visuomet toks geras. Dabar ant lentynos guli dėžutė kartu su kitais dviem pačiais vertingiausiais daiktais: „Didžiąja vabzdžių knyga“ ir dienoraščiu. Nes Sigis moka skaityti ir rašyti, nors jam tik penkeri. To išmoksti tarsi savaime, jei mėgsti raides.

Dienoraštyje jis aprašo vabalėlius, kuriuos rado per dieną. Ir nupiešia juos. Jei pamiršta, kaip jie atrodė, ieško jų „Didžiojoje vabzdžių knygoje“, – ten galima pažiūrėti vabzdžių paveikslėlių ir pasiskaityti įdomių dalykų apie juos.

Štai kad ir apie tai, jog mėšlavabalis papilvės mėlyna spalva iš tiesų yra ne tikra spalva, o maži parazitai, kuriuos mėšlavabalis nešiojasi su savimi, nes jie negali vaikščioti patys. Jie jam atsidėkoja taip gražiai mėlynai šviesdami.

Tą Sigis sužinojo iš savo vabzdžių knygos ir įrašė į dienoraštį. Bet tai taip slapta, kad jis to nepasakoja net savo draugui Juozukui. Nors Juozukas – geriausias ir vienintelis jo draugas.

Vienintelis dalykas, kuris Sigį sieja su broliu, – tai princų vardai¹. Šiaip jie yra visiškai skirtingi, skiriasi tiek jų išvaizda, tiek būdas. Bertilis yra vienas iš tų triukšmadarių. Jis trankosi, mėtosi ir viską gadina, bet sako, kad tik remontuoja. Jis mėgsta viską, kas triukšminga: senus autobusus, grandininis pjūklus ir elektrinius dantų šepetėlius. Bertilis dvejais metais jaunesnis už Sigį ir dar nemoka skaityti, bet jis mėgsta vartyti žurnalus. Palaižo kairįjį smilių ir verčia puslapį su dešiniuoju. Dažniausiai taip stipriai, kad visas lapas lekia lauk.

– Kaipgi, aš irgi moku skaityti, – sako jis ir svaido piktus žvilgsnius į brolių.

¹ Sigis - trumpinys iš Sigvard, Sigvard ir Bertil – Švedijos princų vardai. Sigvard Bernadotte (1907–2002) ir Bertil Bernadotte (1912–1997) – Švedijos karaliaus Gustaf VI Adolfo sūnūs.

Kartais Bertiliui leidžiama būti šalia, kai tėtis krapštosi prie automobilio. Jis gali paduoti reples, atsuktuvus, veržliarakčius, alaus skardines ir visa kita, ko gali prireikti automobilių taisančiam žmogui. Tėtis dažnai dūsauja dėl visko, kas sugenda automobiliuose ir turi būti pataisyta.

– Aha, prakeiktas kledaras, – pritaria Bertilis ir taip pat atsidūsta.

– Taip, laimė, aš turiu tave. Laimė, kad esame dviese, – sako tėtis.

– Taip, velniškai gerai, – pritaria Bertilis ir atrodo labai patenkintas.

Tiesą sakant, tėtis mėgsta pakišti galvą po kapotu, sukioti veržles, išsitepti rankas alyva. Netgi jei jis skundžiasi.

– Šis automobilis yra visiškai šlamštas ir seniai turėtų būti išmestas į metalo laužą, – tokia mamos nuomonė.

Bet tėtis nenori nieko apie tai girdėti.

– Kodėl gi? Nieko, kas dar veikia ir yra neblogos būklės, negalima išmesti į metalo laužą. Nei senų automobilių, nei senų žmonių. Toks jau įstatymas, – sako tėtis.

– O! Bent jau atiduok jį į autoservisą, kad būtų tinkamai suremontuotas.

Tėtis retai pyksta. Bet kai mama ima kalbėti apie autoservisus ir „tinkamai“ suremontuotą, tada jis rimtai įširšta.

– Kaip tai tinkamai suremontuotas autoservise? Kuo jau kuo, o automobilių mechanikais tikrai negali pasitikėti.

– O kodėl ne? – domisi Sigis.

– Todėl, kad jie nesąžiningi. Jie viską daro atmestinais, – purkštuoja tėtis.

„Nesąžiningas“ – tai naujas žodis Sigiui. Nesąžiningas – skamba gan keistai, tarytum šlubčiotų. Bet jis nusprendžia vis tiek išsaugoti šį žodį, jei jam jo kada nors prireiktų. Sigis mėgsta keistus žodžius – tokius, kaip „kiiiiivarrrrpa“ arba „nesąąžiningas“ ir panašius.

Rinkti „z“ raides, vabzdžius ir keistus žodžius – štai ką mėgsta Sigis. Toks jis yra.